

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

XIII. Leó pápa.

(—a.) Mikor tizenhét esztendővel ez előtt az akkor már 68 éves Pecci bibornokot Sz. Péter trónjára ültette a bibornokok nagy többsége (61 közül 44 szavazott reá a harmadik választásnál), senki sem gondolta volna, hogy ő legyen hivatalva felemelni a pápai tiara fényét, előkészíteni és részben ki is vinni a kereszténység nagy diadalait, csaknem döntő befolyást gyakorolni nemzetek és államok sorsára, az emberi társadalom újjáalakítására.

Nehéz viszonyok között foglalta el Sz. Péter székét. Mikor Victor Emmanuel csapatai bevonultak a kereszténység fővárosába s isteni és emberi jog ellenére elfoglalták a pápai államot, a liberalismus örömujjongva hirdette, hogy vége a pápaságnak. Mikor a sokat szenvedett IX. Pius behunyta szemeit a magyar liberalis sajtó vezérlapja, a »Pester Lloyd« büszkén kiáltotta, hogy nem lesz többé pápa, IX. Pius utódja csak »einfacher Priester« lesz. És ez az »einfacher Priester« megmutatta, hogy a katolicizmus olyan erkölcsi hatalom, melyet meg nem dönthet a koronák minden hatalma, melyet le nem győzhet ádáz ellenségeinek minden áskálódása.

Mikor XIII. Leó trónra lépett, minden ország az egyház ellen támadt, mindenütt a liberalismus ülte vad orgiáit. Magában Olaszországban vad dühvel folytatták a rablóhadjáratot. Kezüket kinyújtották minden után, ami szent; még a szentélyt sem kimélték. Angyali jószágú elődjének holttestét galádul megdobálták.

Európa kath. országainak követelésére megalkotta az olasz törvényhozás a garantia-törvényt, a pápa souverénitására, függetlenségének megóvására. De nem volt e törvénynek egy pontja sem, melyet az olasz kormány megtartott volna. Még a pápaválasztást sem engedte volna szabadon lefolyni, ha csak a francia köztársaság istentelen kormánya nem követeli tőle.

Oroszországban a kancsuka már majd-

nem kiirtotta a katolicizmust. Alig maradt hirmondó belőlük, azok is rettentő üldöztetésnek voltak kitéve. A kis Belgiumban akkortájt kerültek hatalomra a liberálisok és szabadkőművesek — Frére Orbánnal élükön. Első dolguk volt megszüntetni a vatikáni követséget, elközösíteni az iskolákat, üldözni a szerzeteseket.

Legszerencsétlenebb volt a némétországi katolikusok helyzete. A kulturharcz éppen akkor érte el tetőpontját. A kath. érsekek és püspökök közül sokan, az alsó papság soraiból pedig százezrekre börtönben szenvedtek. Ha egy pap hatósági engedély nélkül misézett vagy gyónatott — börtön volt büntetése. A hivek — mint egykor a katakombákban, magánházakban, lopva, titkon jöttek össze, pap nélkül (egész nagy kerületekben nem volt egy pap sem, mind börtönben ült!) maguk tartották az istentiszteletet.

De másutt sem talált sok vigasztalót az új pápa. A szerencsétlen írek és lengyelek szenvedései, a missiók terjedésének a Propaganda (hittérítő egyesület Rómában) vagyonának lefoglalása által történt megakadályozása — fájó seb volt az egyház testén.

És hogy ma már Olaszországban is javultak valamit a viszonyok, hogy a missiók ügye hatalmas lendületet vett, hogy Skóthon, Svéd- és Norvégország, Bosznia stb. szervezett hierarchiával bír, hogy Anglia a megtérés küszöbén áll, hogy a francia republika már tekintetbe veszi kath. alattvalóinak óhajtsait, hogy Belgiumban, Oroszországban, Németországban szabad már katolikusnak lenni, hogy a kath. egyház az egész világon — **szegény hazánkat kivéve!** — szabadabban lélegzik föl, hogy az apostoli széket hódoló tisztelettel környezi a világ, hogy az égető szocialis kérdés megoldásának módja és eszköze megadott, hogy a rabszolgakereskedés borzasztó üzemei ritkulnak — — — mindezért az orosz-lánrész XIII. Leó pápát és az ő tizenhét éves bölcs kormányzását illeti.

XIII. Leó pápának kimagasló személyes tehetségeit és tulajdonságait: mély és sokoldalú tudományát, államférfiúi bölcsességét, finom tapintatosságát, szelidséggel egyesült törhetetlen szilárdságát, őszinte buzgóságát, a tudományok és művészetek előmozdításában fejedelmi bőkezűségét, a nyomor és inség enyhítésében áldozatkészségét — — — ellenségei is elismerik és magasztalják. Az elért kiváló sikerekben ezeknek mindenesetre nagy része van. De az a fényes siker, melyet ő kivivott tagadhatatlan bizonyítéka és eredménye a pápaság isteni eredetének is. Erősbödik hitünk Jézus ígéréteiben: Nec portae inferi praevalent — A pokol kapui nem vesznek erőt rajta.

Ha Isten sokáig megtartja még szent Péter székén, sokat reménylhet tőle a hazai katolicizmus is. Eddig is érezte már az ő jótékony működésének áldásait. A magyar püspöki kar együttes fellépése, a katolikus gyűlések, a katolikus körök alakulása, a kath. sajtó fellendülése — — — az ő szavának eredménye. Nem vagyunk oly vakok és botorok, hogy — mint a liberálisok — azt várjuk a pápától, hogy a béke kedvéért — vagyis hogy a liberális urak a hatalmat megtarthassák — ráparancsoljon a katolikusokra, hogy hagyjanak fel minden mozgalommal és ellenzékeskedéssel és nyugodjanak bele — ami elfogadhatatlan. Ő Szentsége nem szorult a liberális párt bölcs tanácsaira. Tudni fogja ő mit kell tennie a hazai katolikus mozgalmak irányítására.

A tántorithatatlan ragaszkodás, engedelmesség és hódolatteljes tisztelet érzelmeivel üdvözljük trónraléptének tizenhetedik évfordulója alkalmából a kath. világ fejét a »Lumen de coelo« pápáját. Őszintén kívánjuk, hogy sokáig kormányozhassa még Péter hajóját, — lássa meg sz. Péter éveit!

Tartsd meg Isten Szentatyánkat, Krisztusnak helytartóját!

A fuzió.

A fuzió megkísérléséről a Bud. Corr. a következőket jelenti:

Való, hogy fölmerült az az eszme, hogy a kormány és a szabadelvű párt néhány bizalmi férfa hívják meg a nemzeti párt vezéregyéniségeit egy közös tanácskozásra, melynek célja az e két párt programja közötti eltérések kiegyenlítése és így e pártok együttműködésének biztosítása lett volna. A nemzeti párt vezérférfiai késznek is nyilatkoztak arra, hogy ilyen tanácskozásokban részt vegyenek; az előzetes megállapodások alkalmával azonban a kormány már eleve tájékoztatta a nemzeti párt elnökét épp úgy, mint vezérét, hogy e párt programjának azt a részét, a mely katonai természetű követelésre vonatkozik, a kormány nem hajlandó magáévá tenni, vagy e kérdésben a nemzeti párt eddigi álláspontjához közeledni. A kormány kijelentésével szemben most már a nemzeti párt vezérférfiai kinyilatkoztatták, hogy ők programjuk minden részéhez változatlanul ragaszkodnak, s hogy tehát ez idő szerint és mindaddig, míg a kormány az említett kérdésekben mostani álláspontját fentartja, ők kizártnak tekintik azt, hogy a javaslatba hozott tárgyalások eredményre vezethessenek, s ennek következtében a tervbe vett tanácskozások ez idő szerint el is maradnak. A 67-es alapon álló pártok együttműködésének kérdését különben most már kétségtelenül megvitatják apénteken kezdődő appropriációnális vitában is. Ugy halljuk, hogy Apponyi Albert gróf a nemzeti párt csütörtöki pártértekezletén e kérdésben nyilatkozni fog.

A néppárt.

Gróf Zichy Nándor, kétségkívül legilletékesebb magyarázója a néppárt programjának és intézezőinek, a »Fejérmegyei Napló« február 16-iki számában a fennebbi cím alatt a következő vezércikket írta:

*

A katolikus akció magából a katolikus öntudatból fejlődött s ebben rejlik a néppárt ereje. Ezt a katolikus hithűséget, ezt a kath. egyház iránti ragaszkodást fenntartani és fejleszteni mindenkor kötelességünk. Sok mulasztás terhel minket e részben és ha a hit dolgában oly lanyhák, ha egyházunk iránt oly közönyösek nem lettünk volna, más volna mai hely-

zetünk, és talán nem vált volna szükségessé a mai katolikus akció. Ma már nem elég a katolikus önérték fejlesztése, ma a katolicizmus érdekeit nem elég megvédenünk, hanem ma mindazt vissza kell szerezni, amit elvesztettünk és mindannak útját kell állanunk, amivel fenyegetnek.

Az uralkodó párt az egyházi vagy elfoglalásával, iskoláink elállamosításával fenyeget. Még nem tüzte ki ezt ki programjára, de fenyegetett ezzel jelentékeny tagjai a parlamentben és fenyeget vele minduntalan a liberális sajtó. Nyom és eredmény nélkül maradt, ami a parlamentben a mi ügyünkben elmondott. A pártok és a kormány sajtója nem kelt soha védelmünkre, pedig voltak és vannak minden pártban katolikusok, de ezeknek meggyőződése és felszólalásai ott nyom nélkül maradtak. Ilyen körülmények közt kivált a parlamentben van szükségünk szervezkedésre, mert határozott parlamenti politikai akció nélkül a katolikus hit és egyház nem védhető meg ott, ahol az ország törvényeit alkotják.

Szükséges-e, helyes-e, hogy katolikus párt alakuljon? Erre a kérdésre általában azt lehet felelni, hogy a mióta Magyarországon a politikai pártok léteznek, sem katolikus, sem más felekezeti pártalakulás nem létezett ugyan, de ha szükséges lett volna, bizonyára létesült volna. Viszont az is igaz, hogy azelőtt, valahányszor katolikus vagy más felekezeti értékek forogtak szóban, ezek körül csoportosodtak az érdekeltek s így számba veendő védelem nélkül nem maradt a katolikus hit és egyház. Ezen védelem mindinkább elégtelennek bizonyult, egyre gyengült s így mindinkább háttérbe szorítottunk. Végre is oda jutottunk, hogy ma már maga a katolikus hit, maga az egyház nyiltan, határozottan van megtámadva. Védekezésünk tehát elégtelen volt, a katolikus parlamentben elégtelenül érvényesült és ma már azon egyes felszólalások, melyek ott elhangzanak, teljesen hatástalanok maradnak, sőt sem a hitelv, sem az egyház érdeke nem fejtetik ki eléggé. Valóságos hitvallás a képviselőházban alig tétetett.

Ezt így nem hagyhatjuk. Előttünk áll Németország példája. Ott a katolikus érdeket politikai pártalakulás által sikeresen karolták fel. Előttünk áll Belgium példája, hol a katolikus párt teljes erejével érvényesült. De van a kettő között megkülönböztetés. A katolikus Belgiumban van katolikus párt és ez kormányképes, Németországban, hol a katolicizmus nem maga áll, van ezentrumpárt, mely nem

kizárólag katolikus és a mely éppen oly kormányképes, mint minden más párt, és csak azért van kizárva a hatalomból, mert legnagyobb részt katolikus.

Miért ne lenne tehát minálunk is az állam érdekének és a parlamenti kormányelv minden veszélyeztetése nélkül lehetséges oly párt, mely a katolikus hitet és egyházat megvédi? Ez a párt a mi felfogásunk szerint a néppárt.

Nem üres elmélet, nem vesztély, nem szereplési viszketeg szülte ezen párt alakítására irányított törekvést. A helyzet szülte azt és az kényszerít reá, hogy a pártok jelen alakulása mellett nincs, aki a katolicizmus védelmére kelne. A megtámadás hívta ki a védekezést, nem pedig a védekezés a megtámadást.

Nem írjuk e párt zászlajára a »katolikus« jelzőt, habár a párt lényegében ma nem is lehet más, mint a katolikus párt. De a néppárt, midőn érvényesíteni akarja a katolicizmust, egyszersmind a kereszténység megtámadott elveit is megfogja védeni, és ha a katolicizmus elleni támadások megszűntek, elfogja vesztetni azt a kiválólag katolikus jelleget, melyet ma nem vett fel, de a melylyel tényleg bír, mivel tömegesen csak a katolikusok karolják fel és mivel legközelebbi, leglényegesebb legéletbevágóbb érdeke a katolicizmus védelme.

Ezen törekvés eléggé megkülönbözteti a néppártot minden más ezen országban jelenleg létező politikai párttól, de a párt programja ezel még nincs kimerítve, helyzetünk, mint politikai párt helyzetete még nincs elégségesen definiálva.

A mi szegény hazánkban az a visszasság létezik, hogy az alkotmányos, törvényes állapot visszaállításakor a nemzet közjogi helyzetét újra definiálta ugyan, a mely definíció a kiegyezés és a koronázás által meg is erősített és a nemzet által mint törvényes közjogi helyzet el is fogadtatott, de a parlamentben még ma, 27 év múlva is folytatatik a vita ezen jogi állapot és annak magyarázata felett. E körül különböző törekvések csoportosodnak alkotmányos formában és egész sorozata létezik a mindennap vitatott és minduntalan szavazás útján elintézendő kérdéseknek, a pártok pedig tényleg azon álláspont szerint válnak el egymástól, a melyet ezen kérdésben elfoglálnak.

A néppárt nem alakulhat tehát kompakt politikai párttá, ha ezen kérdésre nézve határozott és egységes állást nem foglal el.

Nem én mondom ezt, mert más okokat is tudnék felhozni, melyek miatt a katolicizmusnak ezen kérdésekre nézve is állást kell foglalnia, és én azt a katolicizmus helyzetét-

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Sok a hó; szép a hó.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Gyönyörű a hónap hullása; szép a földön, a fákon, a bozótokon a hólepel. Mindenki előtt talán a legszebb változatai lennének a csudás természetnek, ha egyéb tekintetben kellemetlen nem volnának, ha szegénység, nyomor is nem volna

Szép, gyönyörű, midőn esik, hull a hó

Az idő meghül, majd hideg lesz. Fenn, ott a magasban uszó, borongó felhők szürke színt öltének és lassan megkezdődik a hó esés. — Először csak itt-ott, ritkán uszik és hull alá egy-egy hópehely; a légben össze-vissza utakat tesznek meg az első hópelyhek, mintha csak mindig a légi uton óhajtanának maradni; lassan jutnak, jönnek le a földre; majd gyorsabban követve jó egyik hópehely a másik után és minél jobban, sürűbben jönnek a magasból, annál sebesebben hullnak alá. A hópelyhek sűrű seregétől zavaros viznek színére szürkül meg a lég fenn, mintha az egész felhőtömeg ereszkednék le a földre millió hópelyhekké szakadozva. Majd szél is támad a lég birodalmában; üvölt, ha szük utcába jut, dörömböl, ha háznak vagy falnak megy neki, sivit, szűköl, ha lyukba szorul, füttyöl, ha a sürgöny vagy a telefon drótszálat rázza, kotoz-motoz, mintha keze volna, midőn útjában emberre talál. A hópelyheket a légben táncoltatja fel s alá, szórja, üzi őket; szél koma gorombasága miatt az össze-vissza uszó, cikázó hópelyhek mintha csak apró fehér

lepkék volnának, a melyek harcztot vívnak egymással a léghen. A mint hull alá a hó, lassan, lassan fehér leplet képez előbb a háztetőkön, a szobrokon, azután a földön, fákon, növényzetén, mindenütt.

Már sok a hó, vastag a hólepel, de azért csak hull tovább is alá. Később, jó sokára ritkulnak a fellegek, a ragyogó napnak fénye át-sűrődik a felhő-fátyolon: a nap fényénél csak úgy csillognak-villognak a már ritkábban hulló hópihé; mintha mindenik egy-egy gyémánt szemecske volna. Végre eloszlik, elhúzódik utolsóig a felhő, az egész boltíves égnek tiszta kékje látszik.

Hidegebb lesz; foga kél az időnek; fagyini kezd. Eljő az est; a szél meghuzza magát, a hideg ám fokozódik, még erősebben fagy. A nap egészen len és elbuvik az ég alján, mintha a hidegtől szöknék; utána, nyomában piros marad az égnek alján. Majd egészen elsötétedik, az ég szemei is kinyílnak: a csillagok kigyulnak; a hideg már nagy, kemény; fázik a lég és; a csillagok milliói ott fenn csak úgy reszketnek fényükkel, mintha a hideg felérne hozzájuk is; a sok és sok csillagnak fényétől mely a földre lesugárzik, lereszket, előáll a hideg hónap csillogása, elősegítve ebben a kemény hidegtől is, mely szilárdabbá, ragyogóbbá teszi a hőszemeket.

Benn a házakban melegednek az emberek, minden kemény füstölög, minden ház felett elő gombolyodik a füst oszlop.

De reggel van; esont-keményé fagyott minden; a jégvirágok vastagon vannak az ablakok üvegén; a hó is megdagadt a földön, a fákon a nagy hidegtől; ácsorgó embereket nem

látsz az utcán, siet, hordja magát ki-ki dolga után; emberek lépteit alatt beszél: nyafog, nyikorog a jól megfagyott hó, minha fájna nekik, ha reá lépsz.

*

Ott állok az öblös nagy ablaknál. El-el-nézem a künn elterülő havas tájat, a hó beleppte zuzmarás fákat. Most is, mint mindig, ha a hótakarót látom, eszembe jut a kedves, szegény kis Stéle Czeccil*), ki meghalni önként lefeküdt a hóba és a hó ölné fagyott és halt meg. Sok, sok minden jut eszembe. Igen! a hólepel, a nyugvó, de a kikeletkor feltámadásra váró nagy természetnek eme szemfedője sok gondolatoknak előidézője. Az élet és a halál jutnak eszembe. Az élet, az ő sok, nagy gazdagságaival, gazdagaival, örömeivel, sok szenvedéseivel is. Eszembe jutnak: a jó létnek örvendező ember, ki pazar fényvel berendezett, drága szőnyegekkel ellátott lakában: termeiben jó és barátságos melegítés mellett kedvét találja a tél, a havas világ szépségében; a szegény ember az ő rongyaival, fütetlen szobájával; a még szegényebb, kinek még fütetlen szobája sincs, ki akaratlanul is a hó kebelén fekszik és fagy halálra. Látom a szépen, gazdagon, jó melegen felöltözött, tarka szőnyegekkel beburkolt, gazdagokat, a mint vigan, kacagással hajtának a diszszánkán, melyet csörgőkkel, a fejükön színes forgóval ellátott ragyogó szőrű paripák mint a szél ragadnak tova a hó síkján; de látom a szegényeket is, a mint sietnek, nehogy vékony, szellős subájukban megfagyjanak, azon szegényeket is, kik nem sietnek, mert

*) Feuillet Oktávnál: Egy nő naplója.

nél és elveinél fogva különben is meghatározottak látom. De mondhatni bizonyos szempontból, hogy a közjogi kérdés a katolicizmus védekezése és a keresztény hitelv érvényesülése körén kívül áll. Ezen szempontból a közjogi kérdés csak komplikálja a helyzetet, de ha így van is, ha ez nagyon alkalmatlan, még sem menekedhetünk tőle. A helyzet erőszakolja ránk a közjogi kérdést, és eltekintve minden többitől, tagadhatatlanul igaz, hogy nekünk is legalább is addig, míg katolikus érdekek és a keresztény hitelv védelme legsürgősebb és legfontosabb feladatunk, a közjogi helyzetet vitatkozás tárgyává tennünk nem szabad, mert ezzel tényleg csak komplikáljuk feladatunkat, a védelmet pedig megnehezítjük.

Nekünk, ha másképp nem, egyelőre a létező törvényes és közjogi helyzetben teljesen meg kell nyugodnunk, az 1867-iki kiegyezés alapjára kell állanunk és mellőznünk kell annak minden vitatását és magyarázatát, mely az eddig tényleg elfogadott kereten kívül áll.

És itt nem hallgathatom el legsajátabb meggyőződésemet. A katolicizmus az, a mely minden más vallásnál határozottan leginkább monarchikus egységre van utalva; mivel ebben a kapcsolatban a dinasztia a katolicizmusán, az erre vonatkozó törvényes kikötésen kívül a monarchia tulnyomó katolikus népelemében és annak katolikus történeti hivatásában lényeges biztosítókat és erőgyarapodást kell lennie, és mivel a történelem arra mutat, hogy a dinasztia és a monarchikus egység mindenkor a katolicizmusban és ez viszont a dinasztiaiban lelta a legfőbb és legértékesebb támaszát.

Nekünk a modern nemzetiségi eszmék, a modern liberálisizmus, a radikalizmus, s szabadságközműveltség törekvéseihez nincs és nem is lehet közünk. Mi azoktól nem várhatunk semmi jót.

És mi mégis néppártnak nevezzük a mi pártunkat. E párt visszautasít minden demagógiát, e párt eminenter konzervatív párt, mert a nép az, mely legkevésbé radikális, mely a modern liberalizmust nem akarja, mely a legkonzervatívabb elem e hazában; mert a nép a legvallásosabb, a legkatolikusabb, a legkeresztényebb, legkevésbé sovinszta; mert minket minden más elem a korrupció által leginkább van megtámadva; mert a népképviselésben kell pártunknak érvényesülnie, mert mi elutasítjuk azt a felfogást, hogy a népképviselés egy pusztaszó, egy valótlan, egy oly rendszer, mely magát népképviselési kormányrendszernek nevezi ugyan, de a melyben a népre hivatkozni nem szabad.

nincs meleg otthonunk sem, hanem csak ácsorognak az utca szélén kopott, rongy foltozott ruhában; arezuk kék a hidegtől. Nem esuda, ha irigyen nézik a jól öltözött gazdagot. Vajjon, gazdag-e, boldog-e ama jól öltözött? Ki tudja? Látom a szegény, ruházatlan gyermekeket, a mint dideregve mennek az iskolába ezeket a kis Copperfieldeket, Traddleseket*, ugy szánom őket. Eszembe jutnak a vig bálók, a zene, a tánczoló tömege, majd az otthon: hideg szobáiban éhezők, vagy a szenvedők serege. Óh, tél! a te hideg, dermesztő kezéd alatt nagyobb az inség, kirívóbbak a társadalmi elemek...

Az élet után eszembe a halál, az enyészet jut, mely mindenkit eltemet egyaránt: el egykor az emberiséget is. Rágondolok végre a föld halálára is, mely ismeretlen mennyiségű évek, századok, ezredek mulva bekövetkezni fog, mely megsemmisíteni fogja a földön mindennek életét; midőn a földön nem lesz több kikelet, a midőn a nap nem fog meleget, fényhőt adni, midőn nem fog élni egy ember sem, nem állat a földön, madár a légben, hal a vízben, ázalag a folyadékban, férgek a földben; midőn a földgolyó kihűlt lesz, és csak örök hideg, örök jég és hólepel és végtelen nagy esendenség lesznek rajta, a midőn a föld csak hold lenni fog, a napnak holdja, a nap pedig akkor már csak föld lesz.

Majd azután az általános elhalás után ismét ki hozza meg és vajjon mikor és hogyan az újra életet? Ki indítja meg újra az anyagban az erőt? Az Isten!

* Dickens Károlynál.

Hol van hát az a nyílt igazság?

A tiszt. Csák Máté hely. vall. igehirdető ural szemből fölmerült controversiára nézve — befejezésül — konstatáljuk, hogy a tegnapi »Nagyvárad«-ban tett közlése nem ahhoz a kérdéshez szólt, honnan a vita megindult. A vitának tárgya az volt: megtagadja-e a kath. pap a vegyes vallású jegyeseknek a kihirdetést, ha a vegyes vallás tiltó akadályán kívül más akadály fenn nem forog. Mi azt állítottuk, hogy nem tagadja meg. Tisztelendő Csák Máté ur ellenben Cs. L. és O. M. jegyesek esetéből az ellenkezőt akarta bizonyítani. — Hangsúlyozzuk, hogy ebben az egyetlen felhozott esetben ott volt a más akadály, mert a harmadik hirdetés és az esküvő már a katolikus egyház által tiltott időbe esett volna.

A tiszt. Csák Máté ur részéről közölt két nyilatkozat értékének kellő megbíralására álljon itt a következő két ellennyilatkozat.

A személyes invektívákra nincs észrevételünk.

Nyilatkozat.

Csák Máté urnak a »Nagyvárad« február 19-iki számában Cs. L. jegyes aláírásával, M. J. és K. M. tanuk ellenjegyzése mellett ellenem kiadott nyilatkozatára válaszként általánosságban az, hogy a tanuk erősítése és Cs. L.-nek lelkiismeretére s polgári becsületére való hivatkozása dacára is a nyilatkozat egész terjedelmében valótlan.

1.) Valótlan, hogy nálam két ízben jelentkeztek volna az említett jegyesek. Február 12. vagy 13-án, a napra határozottan nem emlékezem, de csak egyetlenn egyszer voltam előttem, s akkor sem mind a két jegyes, hanem csak a protest. férfi, magával hozott két tanujával. A nőjegyeset mindeztideig nem láttam, nem ismerem s nem is beszéltem vele soha.

2.) Valótlan, hogy én a fíjegyest arra akartam volna bírni, hogy hagyja el vallását. Egyetlen szóval sem említettem ezt.

3.) Az én illetéktelenségemet nem azon az alapon vettem fel, mert csak most költöztek volna Ujvárosról Leopold-utczára. Erről egyáltalában mitsem tudtam. Tehát ez az állítás sem igaz. Hanem igenis, azért utasítottam az ujvárosi plébánoshoz, mert egy ujvárosi családnál szolgál a nő. Összes tájékozottságom csak ez volt illetőségük felől.

4.) Valótlan, mintha én azt mondtam volna, hogy az ő hite nem is hit. És ezt annál kevésbé mondhattam tanuk előtt, mert először ő maga, egyes-egyedül volt bent nálam, s csak miután a tiltott idő miatt tagadtam meg egyelőre — mielőtt t. i. illetőségük felől tudtam volna — a hirdetést, vezette elő készenlétben álló tanuit.

5.) Valótlan az is, hogy én a tisztelletes ur személyére vonatkozólag oly szavakat használtam volna, a melyeket művelt ember senkivel szemben sem használ. Épenséggel nem is említettem az ő vagy bárkinek személyét. Hanem, mikor Cs. L. tanuit bevezette s ezek nagy megelégedéssel tudomásul vették kijelentésemet, hogy ki nem hirdethetem a jegyeseket: — akkor, igen is! akkor azt mondtam nekik, hogy én nem bánom, akár tudomásul veszik, akár nem.

6.) Azt az egyet azonban elismerem, hogy tekintve a szülőknek gyermekeik vallására nézve már az 1894. XXXII. t. cz. által is respectált jogát, reversalis-adásra felszólítottam.

Nagyváradon, 1895. február 19.

Dencs János
nagyvárad-olaszi esperes-plébános.

Nyilatkozat.

Miután Dencs János esperes-plébános ur fenti soraiból kiderül, hogy a »Nagyvárad« febr. 19-iki számában A) alatt foglalt s M. I. és K. M. tanuk által aláírt bizonylat valótlanosságokat tartalmaz; úgy hiszem, mindenki be fogja látni, hogy az ugyanazon tanuk által aláírt B) számú bizonylat sem bírhat hitelességgel.

Nemeskey Andor,
plébános.

Végül a mentségül erőszakkal előhozott másik esetre vonatkozólag megjegyezzük, hogy a hivatalos titoktartás flagrants megsértése nélkül ilyen esetet a közönség elé vinni nem lehet. Hogy milyen eljárás ez? — ítélje meg a közönség. — Hogy az illetékes lelkész azt mondta a kath. nőjegyesnek, hogy közöttük érvényes házasság nem lehetséges, — az igaz. Ezzel csak egyháza és hive iránt való köteleességét teljesítette. És hogy csakugyan nem lehet ilyenek között kath. szempontból érvényes házasság, azt utolsó nyilatkozatában Csák Máté tiszt. ur is elismerte.

Lapszemle.

Budapest, 1895. február 18.

A Magyar Állam rendkívül lelkes hangú cikkben buzdít arra, hogy minél több katolikus kört alakítsunk s a katolikus zászlót politikai tekintetben is kibontsuk. Erre első sorban lennének hivatva a püspökök, kiknek bátor fellépése nagy lelkesedést keltene országszerte. Az olyanokat pedig, kik már elpártoltak a kath. ügytől, azokat a kath. körökben lehetne visszatéríteni. Minden plébánia területen legalább egy-egy ilyen körre volna szükség s ha aztán a kath. körök az egész országban szervezve lesznek, ezek olyan óriási akciót lesznek képesek kifejteni, mely biztos győzedelemre fogja vezetni a kath. ügyet.

A Magyarország a függetlenségi párt szervezkedésének kérdésével foglalkozik. Az ellentét, mely a párt tagjait egymástól elválasztotta, az egyházpoltikai kérdések folytán merült fel. Ezért meg kell szüntetni a személyes bizalmatlanságokat, melyek a párt vezérferfiainak ellen irányulnak s ezáltal kell koncentrálni az erőket, melyek szakadó félben vannak.

A Nemzet Jókai Mór hetven éves születésnapja ünnepén magasztalja a nagy regényíró irodalmi munkásságát s kívánja neki, hogy még számos éven keresztül hasonló buzgalommal és kitartással szolgálja a magyar irodalmat, melynek európai hírnevet szerzett.

Az Egyetértés, Budapesti Hirlap, Pesti Napló, Pesti Hirlap, Magyar Hirlap, Hazánk, Pester Lloyd, Neus Pester Journal, Nemzeti Ujság, mindnyájan az elhunyt Albrecht főherceg életét méltatják. Mindenik különösen magasztalja benne a nagy hadvezéri tehetséget s a fáradhatatlan munkásságot. S jóllehet, hogy érzelmei meglehetősen magyar ellenesek voltak, mégis a koporsónál el némul a gyűlölet szava s csak érdemei jönnek számításba, mert neki köszönhető, hogy a monarchia katonasága oly kitünően van szervezve s hogy hírnevet, dicsőséget szerzett a monarchia nevének diadalai és irodalmi munkássága által. Részvétellel áll azért az egész nemzet a ravatalnál, hogy részvéte által enyhítse a koronás király fájalmát, kit rövid idő alatt annyi csapás sújtott.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Február 19.

Elnök: Szilágyi. Jegyzők: Perczel, Molnár, Hock.

Miniszterek: Bánffy, Lukács, Fejérváry, Perczel, Erdély.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után következett

a Ház részvéte.

Szilágyi Dezső elnök: Szomorú kötelességet teljesít, amikor Albrecht főhercegnek, a magyar főrendiház tagjának halálát kell jelentenie. Rendkívül hosszú és munkás élet záródott be mögötte, amikor most őseihez visszatért. — Érdemei, amelyek most már a történelemé, elvülhetetlen dicsőséget szereztek számára, különösen a hadsereg szervezése; föntartása és vezetése körül. Magán élete pedig ha nem olyan fényes, de szép emléket biztosít számára, amelyet

a jótékonyág gyakorlásának határtalansága tesz még dicsőbbé. Indítványozza, hogy a Ház tisztelt eljes részvételenek jegyzőkönyvileg adjon kifejezést s bizza meg az elnököt, hogy e részvét kifejezését a trón színe elé juttassa.

A Ház tagjai szó nélkül, a legteljesebb csöndességben elfogadták ezt az indítványt. — Mindössze három-négy halk hang mondta jobbról: helyes, helyes.

Szilágyi Dezső elnök indítványozza, hogy Endrey határozatát a holnapi ülésen vegyék tárgyalás alá. Ezt is elfogadta a Ház.

(Hire futott, hogy a szociálisták ma tüntető menetben a Ház elé jönnek. — Tüntetni akarnak azért, hogy a vásárhelyi inszgeseknek könyöradományt akarnak adni. — Ők jogot és igazságot követelnek. Talán ez a dolog is befolyással volt arra, hogy Szilágyi a mai ülés napirendjéről levette az Endrey indítványát.)

A főrendiház ülése.

Ülés megnyitása után **Szlávy** József elnök: Hirneves hadvezérünk méltó fiának Albrecht főhercegnek haláláról értesitem Méltóságokat. Ő Fensége már zsenge korától a hadseregnek szentelte életét. A csapatszolgálatban kifejtett kitűnő képesség és a mellett a hadvezéri zsenialitása is nagy dicsőséget szerzett a hadseregnek, amelyben rettenhetetlen bátorságot tanusított. — Az elhunyt főherceg halála iránt azért is részvétet érez a főrendiház, mert a főherceg nemes lelkületűségében bővelkedett, nagy birtokokon gazdálkodott s a polgári élet minden nyilvánulása iránt érdeklél viseltetett s nagy jótékonyágot gyakorolt. Indítványozza, hogy a jegyzőkönyvi részvéten kívül, a főrendiház hét tagból álló küldöttséget menessen a temetésre. A küldöttség tagjai ezek: Károlyi Tibor, Schuster Konstantin, Radó Kálmán, Széchenyi Gyula, Zichy Nándor és Béla és Draskovich Tivadar.

A nőnevelés ügye Nagyváradon.

Ha leányaink erőteljes neveléséről gondoskodunk, leghathatósabbban mozdítjuk elő a közjót. Viszont nincs biztosabb mód az általános hanyatlásra, mint ha leányaink nevelését elhanyagoljuk, ha a nők érdekeinek előmozdítását a haladás általános programjából kihagyjuk.

Nőnevelési intézményeink átalakítják a társadalmat. Azok nevelik a jövő anyját s általuk egész nemzedékeket irányítanak a szépre, jóra és igazra, vagy a rutra, könnyelműsége, léhaságra.

Váradon az általános haladással lépést tart a nőnevelés fejlesztése s 20—25 év alatt óriási átalakuláson ment keresztül a nőnevelés ügye. Ez a negyed század az egész magyarországi népnevelés terén nagy, rohamos fejlődést jelez, nem csoda ha Nagyváradon, — mely város a népesedés tekintetében is a haladó városok sorában áll, — mind nagyobb tért hódít a nőnevelés.

Főleg az utóbbi évtizedben állítottak fel gyors egymásutánban leányoktatási intézeteket. Jelenleg 12 jó hírű leányiskola teljesíti az elemi oktatást városunkban s mind ez iskolák népesek, sőt túltömöttek. Tanév elején valóságos ostromnak van kitéve mindenik. Közönségünk már oda értett, hogy nemcsak az iskolakötelezettségnek akar eleget tenni, hanem őszintén óhajtja leányait iskoláztatni.

A negyedik elemi osztályon túl már nem olyan élénk a törekvés a tanulásra. Ezelőtt tíz évvel csak egyetlen polgári leányiskolája volt Nagyváradnak, most már 5 van, de ezekben — a községit kivéve — túltömöttséget nem konstatálhatunk. Jele, hogy leányainknak a 12-ik életév után való oktatás a még mindig nem általános. És ez eléggé aggasztó jelenség, hatás

sal bir társadalmunk egész irányára, ki merem mondani: corruptiójára.

A társaság alsóbb rétegeinek leányai 10—12 éves korukban megszakitnak minden összekötést az iskolával, meg az élet ideális céljaival s megindulnak a létért való küzdelem áradatában. Egy részük a házi tüzhely körül marad, hol az elterjedt vadházasságoknál s a meglazult erkölcsöknél fogva ritkán látnak helyes magaviselet és rendszeres munkára serkentő példát. A másik részük kenyérkereső pályára lép. Lesz napszámos, cseléd, varró leány, fodrásznő, divatárusnő s a bűn folyton kísérti a műhelyekben, az utcásarkokon, mindenütt s csoda-e, hogy a tudatlan serdülőleány ki önelkében támaszt nem talál s a kit talán a nélkülözés is gyötör, elveszti a talajt lábai alól? Csoda-e, ha a kor szörnyű bűne gyanánt nálunk is hovatovább harapódzik a romlottság a nép leányai között?

Bizony, nagyon sajnosan érezzük az ismétlődő leányoktatás hiányát s örülhetünk, hogy az új közoktatásügyi miniszter sürgeti annak törvényszabta kifejlesztését. Itt egyáltalán nincs ismétlődő iskola, sem semmiféle iparostanuló, vagy ipariskola, mely azt pótolhatná. A fiatal leányok sokszor rosz hírű műhelyekben szerzik meg kenyérkeresetük alapfölteteleit, hol már kora ifjúságukban mételyt hintenek lelkükbe. A jövőre tervezi ugyan a város egy ipariskola felállítását leányok számára, de az még csak terv s az ügy sürgős. Helyes volna minél előbb rendszeresíteni iskoláinknál az ismétlődő oktatást, ha mindjárt csak a vasárnapi oktatás keretében is. És ha ezt a fiatal cselédleányok számára is kötelezővé, vagy legalább hozzáférhetővé tennék; hiszem, hogy javulna némi részben általános hírű cselédmizeriánk is.

Mily hatása van a serdülő korban a szellemi erők elfoglaltságának, tanusítja a zárdai leányiskolák keretében fennálló szentegyletek működése. A nép leányai, kik már kikerültek az iskolapadokból tagjai az egyleteknek s vasárnaponként összegyűlnek az iskola falai között, hol volt tanítóik a zárdanők felügyelete s részvétele mellett lélekemelő szórakozások, szent gyakorlatokkal töltik a délutánt. Mennyi veszélytől megmenekül lelkük. Mily áldást hozóan óvja így az iskola még az iskolaidő után is volt növendékei ártatlan kedélyét, szívjószágát, tisztaságát. Bátran állítom, hogy a zárdák ilyenmű hatása Nagyváradon a központtól távolabb eső részeken, pl. a Réten valósággal tisztítólag hat az erkölcsökre, úgy, hogy ama területek desinfiáltaknak tekinthetők az általános corruptió közepette.

Nézzük már most a társaság magasabb osztályu leányainak nevelését. Hogy állunk a felsőbb leányoktatás terén? Itt már igazán a korszellemmel tartunk; az utilitarizmus elvét követjük. Ha leányainknak magasabb képzettséget akarunk adni, mindjárt praktikus pályára is képesítjük. Mert általános képzettséget nyújtó felsőbb leányiskolánk nincs. Van tanítónő-, óvónőképző intézetünk és kereskedelmi tanfolyamunk. De leányaink legnagyobb része, a jobb módú, kenyérkeresetre nem utalt rész már 14 éves korban kiszorul az iskola falai közül s oktatás nélkül marad épp abban a korban, mikor élet és lelki erői igazán fölébrednek, képzelete legtüzesebb, kedélye legtöbb válságon megy át, szóval a mikor szellemi vezetésre legtöbb szüksége volna.

Váradon nagy szükség van olyan magasabb rendű nőnevelési intézetre, mely a polgári leányiskolai oktatást betetőzze, melyben a leány általános műveltsége fokozatosan kifejlesztessék, melyben nem annyira praktikus célokat követ

a nevelés, hanem a nő szívének tisztaságát, mélységét, értelmének világosságát, kedélyének üdeségét harmonikus művelés által előidézni és állandósítani törekszik. Szóval nagy szükségünk van felsőbb leányiskolára.

Csodálatos, hogy nálunk még e téren semmi kezdeményezés nem történt. Volt ugyan már szó egy protestáns felsőbb leányiskola felállításáról. De ez is csak amolyan terv lehet, mint sok szép halomra gyűlt tervünk, melylyel a közművelődés ügyét előmozdítani óhajtjuk s melyet gyakorlati kivittelé érlelni nem tudunk. És a míg sokkal kevesebb lakóval bír, alsóbb rendű városokban, mint Besztercebánya, Sopron, Fiume, M.-Sziget (az egyenrangú, vagy népesebb városokat nem is említve) már rég bírnak virágzó felsőbb leányiskolákkal: Várad a nélkül szűkülökdi.

Mennyire emelné egy ilyen intézet Nagyvárad közoktatási szervezetét, mennyire emelhetné a váradai nők műveltségi színvonalát s ez által átalakíthatná társadalmunkat. Hiszem, hogy javítólag hatna a közmorálra is, nemesítőleg a közizlésre, finomítólag a közfelfogásra. Avagy nem igaz-e, hogy »megjavítók a gyermekeket, az ifjúságot, az emberiséget s megmentenők századunkat szörnyű válságok nyomása alól: ha sikerülne megváltoztatnunk az anyák lelkületét?»

Özv. Személy Kálmánné.

Katholikus körök.

(Folytatás.)

Legfőbb kifogás a kath. körök ellen, hogy ezekben politikáról társalognak. Ezt ugyan senki sem fogja tagadni. De kérdem, melyik az a liberális kaszinó, a melyben a politikai eseményeket eszmecsere tárgyává ne tennék? És helyesen, hiszem azért kaszinók, társas körök, hogy ott a lapokban olvasottakról társalognának. s ha ez meg volna tiltva azokban, akkor szeretném látni azokat a tagokat, akik szájkosárral szájukon csupán a kaszinó jellege iránti odaadásból bejárnának abba és mivel esetleg nem kártyáznak, ott némán ülnének és mimi-kát játszanának! A kath. körökben, miként más kaszinókban is, politikáról társalogni, beszélni igenis szabad hazafias és kath. irányban, csak politikai határozatokat hozni nem szabad. És abból, hogy hazánkban a kath. köröknek most egymás utáni gyors alakítása az egyházpolitikai reformok erőszakos keresztülhajtásával összehajlik, nem lehet azt következtetni, hogy a körök politikai határozatokat is hozni fognak.

A kath. körök alakítását leginkább a polgári házasság és a felekezetenélküliség törvényei mozdították elő. Ezek ellen a katolikusoknak védekezniök kell a kath. öntudat nagyobb mérvű fejlesztése által. A liberális képviselők szájából is nem egyszer hallottuk, hogy a kath. egyháznak nem kell félnie sem a polgári házasságtól, sem a felekezetenélküliségtől, csak a papok a vallás intenzívebb kultiválásáról gondoskodjanak. S mikor ezek a tanácsot fogadják és a vallás intenzívebb kultiválására kath. köröket alakítanak, ezt nekik rosz néven veszik.

Az is alapnélküli ráfogás, mintha a kath. körök az egyes vallások közötti békét felkavarják akarnák. Eszük ágában sincs a kath. köröknek ilyenekre még csak gondolni is, lévén azoknak nem támadás, hanem védelem a célja. Bizonyára, ha a történelem lapjait felütjük, — amióta Európa vallási egységét a reformáció széttepte — azt találjuk, hogy a katolikusok mindig liberálisabbak voltak a többi felekezetek iránt mint megfordítva. Nyugodtak lehetnek tehát más vallásu polgártársaink, a kath. köröket nem vezeti a rablási szándék, ez csak a mai liberalizmus szándéka.

Azonban, hogy ellenfeleinkkel is igazságos legyek, egyben igazuk van, t. i. hogy a kath. körök iránya reakzionárius. Igen, reakzionáriusok vagyunk, de a szó nemes értelmében.

De nem-e reakzionárius az, a ki a vallás-talanság törvénybe igtatásával az ókori barbár-

ságot és azzal a rabszolgaságot akarja vissza-
idézni? Tehát ha a dolgokat részrehajlatlanul
vizsgáljuk, nem a katolikusok, hanem liberálisok
a tulajdonképeni reakzionáriusok, a mennyiben
ez irány a sötétség és tudatlanság, szóval a
pogányság visszaidézését jelenti. Ezen reakzio-
nárius irány ellen nekünk küzdenünk kell és
sohse szabad megengednünk, hogy az valaha itt
sz. István Birodalmában érvényesüljön. — Ezen
irány ellen küzdeni, a kath. körök tulajdonképeni
célját képezi.

(Folyt. köv.)

NAPTAR.

— Február 20. —

Szerda, Róm. kath. Aladár vt. Prot. Aladár. Gör.
kel. febr. 8. Tivadar vt. Izrael Schebat 26.
Nap két 6 óra 42 p., nyug. 5 óra 15 perc. Hold
kelte 5 óra 4 p. nyug. 12 óra 20 perczkor.

Február 20. Városi jogügyi bizottság ülése d. u. 4 órakor
" 20. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.
" 20. Pinczér bál a Zöldfában.
" 23. Posta és távirtda állisztek tánczvigalma a
Zöldfában.
" 24. Ügyvédi kamarai közgyűlés.
" 24. A b.-ujfalui önkéntes tűzoltó-egylet bálja.
" 24. Könyvnyomdászok egyrésze társasestélye.
" 24. A nyomdászok önk. osztályának tánczvi-
galma a Zöldfában.
" 24. Tűzoltó bál a Sasban.
" 24. Ipartestületi közgyűlés.
" 25. Rendkívüli megyei közgyűlés.
" 26. A biharmegyei takarékpénztár rendkívüli
közgyűlése.
" 26. Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.
Márcz. 13. A »Szabadság« sajtópöre.
" 16. Zenekedvelők philharmoniai hangversenye a
Sasban.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üz-
leteknek kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Sonnenfeld Adolf papirkereskedésében Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kürtási D. papirkereskedésében Urí-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-Já-
nos-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Kis-Fürdő-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **Jókainak a Szigligeti-társaság.** Teg-
nap volt hetven esztendeje, hogy Komáromban
az Ásvay Jókaynak kuriájában megszületett az
a fiu, a ki meghódította a világot. S nemcsak
magának szerzett ezzel maradandó dicsőséget,
hanem elhordta a magyar szellem fényét és a
magyar kedély melegét a világ négy tája felé.
A magyar közönség néhány sorban ráismert
irodalmunk koszorus költőjére Jókai Mórra, s
hálás szívvvel véste gyermekei emlékébe a nagy
költő születése napjának fordulóját. Mi pedig
ismételten kifejezzük hálánk és örömünk jeléül
hódolatunkat Jókai iránt s kívánunk örök ifju-
ságától büszke költői tehetségének késő s boldog
öreg kort. A nagy író hetvenedik születésnapja
alkalmából tegnap a nagyváradi »Szigligeti-tár-
saság« is táviratban üdvözölte a jubilánst,

* **Négy száz zarándok a pápánál.** Rómá-
ból írják, hogy a pápa a napokban a trón-
teremben 400 zarándokot fogadott, kik Velen-
cze és Emilia tartományokból jöttek. A zarán-
dokok elvonultak a pápa előtt, ki mindnyájuk-
hoz jóakaró szavakat intézett, mi által a foga-
dás több mint egy órát vett igénybe. E szerint
a pápa állapotáról szóló nyugtalanító hírek
meg vannak czáfolva.

* **Osztrák szívesség.** A német alaposság-
ról már irtak eleget, az osztrák szívességről.
keveset. Mi sem foglalkozunk vele hosszasan,
csak megemlítjük, hogy a bécsi tudományos
akadémiától tegnap egy értesítés érkezett a
nagyváradi kir. jogakadémiához is, melyben a
német sógorok tudatják, hogy jövőre kiadvá-
nyaikat nem fogják megküldeni, mert a nyo-
más költsége sokba kerül! Ehhez nem kell
kommentár a mai olesó nyomdász világban.

* **A krakói hercegérsek beigtatása.** Kra-
kóban pár nap előtt folyt le a Puzyna herceg-
érsek ünnepélyes beigtatása. Az ünnepélyen
többek között Madeyski közoktatásügyi mi-
niszter, gróf Baden helytartó, a lemergi és
a przemysli püspökök is résztvettek. A beigtatás
után a hercegérsek 110 teritékű disz-
ebédet adott, ezenkívül ötszáz szegényt vendé-
gelt meg.

* **Az eltűnt menyasszony.** Tóth Ágnest, a
falu viruló szép hajadon leányát nem akarták
odaadni a szülői az ideális kéréjének, Köntés
Imrének, a ki nagyon szerette a lányt, többször
is megkérte, de a szülők mindig elutasították.
Pár nappal ezelőtt — így írják Arkosról —
eltűnt a menyasszony a szülői háztól. Várták
egész estig, akkor az apja elindult, hogy meg-
keresse. Az emberek mosolyogva fogadták az
utczán s Köntés Imre házához utasították. —
Meghült a vér az öregben, mikor ide belépett:
a leánya ott ült az asztalfőn lakodalmas vig-
nászép között, fején menyasszonyi koszorúval.
A fiatalok ugyanis nagykoruak voltak s szülői
engedély mellőzésével egybekeltek a pap előtt
még a déli órákban. Az öreg Tóth egy darabig
nem akarta érteni a dolgot, de mikor megtudta,
hogy most már mindenem tul van, fohászzkodott
egyet s jót ivott a maga meg az ifju pár egész-
ségére.

* **Vizvezeték bevezetése a városi épüle-
tekbe.** A városi mérnöki hivatal tegnap ter-
jesztette be a házi vezetéknek a város tulajdonát
képező középületekbe leendő bevezetésére ké-
szített pályázati feltételeket. A tanács legközelebb
fogja ez ügyet tárgyalni s az árlejtést meg-
hirdetni.

* **Nőemancipáció.** Páris egyik kerületében a mi-
nap az »Összetartás« nevű nőegyesület ülést tartott. Ezen
az ülésen pedig a nőemancipáció ügyében tanácskoz-
tak. Konstatálták a diplomás hölgyek, hogy az 1894-ik
évi eredményei nem kielégítőek és elhatározták, hogy na-
gyobb propagandát indítanak a nők egyenjogúsítása ér-
dekében. Nagy hangon pattogtak a szoprán és alt-beszé-
dek és végül egyhangulag kimondtak egy világra szóló
határozatot, mely azonban csak a francia honatyákra
veszedelmes egyelőre. Hangzik ez a határozat pedig ak-
ként, hogy az egyesület a legközelebbi választások alkalmá-
val az összes kerületekben nőjelölteket állít. Első
sorban Mink Paula és Rouzade Leonin asszonyok fognak
jelöltetni, még pedig Párisban. Ezen eszme érdekében
már a jövő héten megkezdik a propagandát. Legelsőbbben
is dr. Brés Melinda asszony, orvosnő fog beszédet tar-
tani már a legközelebbi vasárnapon a huszadik arron-
dissementben. Utána több különböző doktrínó fog helen-
ként egymást követőleg lelkesen agítani a nagy czél (?)
érdekében. Az egyesület végül két tagot választott a jövő
évből Londonban tartandó általános nőkongresszusra,
melyen valószínűleg a szoknyát is kiküszöbölük, behozván
a női nadrágot. Férfiak, rettegjétek!

* **Gyászhir.** Mély részvétellel vesszük a
hírt, hogy Roskovics Ignác munkácsi székes
káptalani nagyprépost Ungvárott elhunyt. Ha-
láláról ugy a család, mint a káptalan adott ki
gyászjelentést.

* **Behajthatlan utadók.** A polgármester,
összesen 933 frt 03 kr. behajthatlan utadó
leírása iránt tett előterjesztést a közigazgatási
bizottsághoz.

* **Megfagyott magyar komédiás.** A sze-
gedi határban tegnap hajnalban egy bohóc ru-
hás alakot találtak megfagyva. A szerencsétlen
Pierott Szabó Kálmán országjáró komédiás, a
ki Szegedre iparkodott s utközben esett áldozat-
ul a hidegnek.

* **Mise egy szállodában.** Mentonéből
érkezett távirat szerint a királyi pár vasárnap
reggel misét hallgatott, melyet a szálló egyik
szobájában czelebráltak.

* **A szérum hatása.** A f. év folyamán 24
roncsoló toroklob megbetegülés fordult elő, mely-
ből meghalt 3, gyógyult 20, kezelés alatt áll 1.
Ezen adatok eléggé igazolják a Beringh-féle sze-
rum alkalmazásának sikerét.

* **Gyilkos csendőrök.** Zengből írják,
hogy a múlt napokban a zeng-otocsászi uton
két csendőr rendes őrzőjárt alkalmával egy
munkás embert megtámadott s mielőtt az vé-
dekezhetett volna, kardjukkal fejét szétvagdós-
ták. A két csendőr ugyanis megtudta, hogy a

munkás ember 17 évi távollét után most ke-
rült haza Amerikából s mintegy 1200 forint
készpénzt hozott magával és ez készítette őket
a szörnyű tett végrehajtására. A gyilkosokat
egy erdőőr észrevétlenül tetten érte, éppen mi-
dön azok az összevagdalt holttestet az erdő
mélyében elrejtteni igyekeztek. Az erdőőr nyom-
ban Otocsác-ra sietett s jelentést tett a csendőr-
parancsnoknak, a ki akkor fogatta el a két
jómadarat, midőn azok a csendőri laktanyában
egész kényelmesen ebédeltek. A gyilkosok ele-
inte mitsem vallottak, de midőn csizmájukban
megtalálták a pénzt, mindent bevallottak.

* **Esküvő.** Zborill Ferencz helybeli jó-
nevű iparos folyó hó 25-én délután 3 órakor
a nagyváradi-olaszai róm. kath. (barátok) temp-
lomában esküszik örök hűséget Röhlich Ven-
czel kedves leányának: Piroska kisasszonynak.

* **Szobor megáldás.** A szervita-atyák bu-
dapesti belvárosi kolostora számára Donáth
Gyula szobrász egy »Mater dolorosa«-t ábrázoló
szobrot készített, melyet az ebédelő előtt egy
fülkében állítottak fel. A művészi kivitelű szob-
rot a napokban Hiesz Bonifác, a szervita
rendház főnöke, ünnepélyesen megáldotta.

* **Dajka-képző tanfolyam.** A jótékony nő-
egylet újabb humánus vállalkozásba fogott.
Dajka-képző tanfolyamot nyit, hogy az idegen
tejre szorult kisdedeket megóvja attól az egész
életükre kiható mizériáktól, melyek napirenden
vannak. A dajka-képző tanfolyamot nem a
nagyváradi, hanem a szegedi jótékony
nőegylet fogja megnyitni a napokban.

* **Az utolsó hét.** Nincs olyan hosszú, a minek ne
volna vége, mondja egy közmondás. Így van ez a far-
sanggal is. Két hónapi hosszú diesteljes uralkodás után
Karneval hercege is bucsuzik tőlünk. Gyűrődött palást-
ban, fején tört koronájával egyik kezében egy széttört
hegedű szomorú roncsaival, másik kezében egy vastag
egy zökönnyvel, melybe a lefolyt farsang alatt kötött
házasságok statisztikáját állította össze, távozik az örök
vígtség és bohóságok nagy mestere, kísérve a számlák
halmazai által elkésztett bánatos férjek és kétségbeeset-
apák átkaitól és a bálozó tündérek szomorú »Istenhoz-
zad«-jaitól. Az elűzött herceg pedig szármalmas guny-
mosolylyal visszafordulva kiált oda: »A viszontlátásra,
egy év múlva!« A komor Kló pedig felüti poros króni-
kát s megkezdi leírni az idei farsang hű történetét, csak
néha-néha húzódik mosolyra ajka, mikor egy-egy hymen
hírt örökít meg szép rózsaszín betűkkel.

* **Merénylet egy czukrászdában.** Ujabb
merénylet történt Bécsben. Fiala Ferencnek a
harang-utcai czukrászdájában, melyben Krausz
Betti végzi az elárusítási teendőket, egy csino-
san öltözött fiatal ember lépett be azzal az
ürüggyel, hogy süteményt vásárol. Az eláru-
sítónő épen a pénzt olvasta, a mikor a fiatal
ember előadta a kérelmét, erre a leány be-
tolta a pénzes fiókot és hátat fordított a ven-
dégnek, hogy az állványról a kért süteményt
Ievegye. E pillanatban a fiatal ember keresztül-
ugrott az elárusítói asztalon és öklével két ha-
talmatlan csapást mért a leány fejére, a ki el-
szédülve esett a falhoz. A merénylet ekkor fel-
kapott egy tányért és a leány felé csapta. —
Szerencsére nem talált. Aztán bekerült az asztal
mögé és fojtogatni kezdte a leányt. Abban
a hitben levén, hogy Krausz Betti már meg-
halt, kinyitotta az asztal fiókját és a benne
levő 29 frtból huszonnégyet kimarkolt. A leány
ezalatt kábultságából magához tért és egy há-
tulsó ajtón kiszaladt az utcára és lármát
csapott. Segélykiáltásaira Söbel Mihály kalap-
kereskedő bement az üzletbe és rövid dulako-
dás után elfogta a merénylet, kit a nemsokára
megérkező rendőrök bevitték a rendőrségre. A
vizsgálat kiderítette, hogy a fiatal embert
Weisz Gusztávnak hívják és foglalkozásné-
küli kereskedőség.

* **Adomány.** A biharmegyei kereskedelmi,
ipar- és terményhitelbank a városi árvaház
javára 100 frtot küldött a nemrég tartott köz-
gyűlésének határozata értelmében.

* **Három napos orkán Pozsonyban.** Hó-
zivatar és szibériai hideg orkán dühöng napok
óta Pozsonyban. A szél a Kis-Kárpátok hótö-
megeit besöpörte a városba s a környéket is
több méter magasságnyi hóréteggel látta el. A
vonatok késnek, több irányban be kellett szün-
tetni a közlekedést s a vágvölgyi vonalon két
vonat megakadt s a segélyül érkezett lokomo-
tívok sem bírták kimozdítani helyükből.

* **A miniszter köszönete.** Nemes Kálmán debreczeni ügyvéd az ottani római kath. gimnázium szegénysorsu tanulói javára száz forintos alapítványt tett. A vallás- és közoktatásügyi miniszter, áldozatkész cselekedeteért köszönetét és elismerését fejezte ki.

* **A nyomdászok egyrésze külön mulat.** Abbol az emlékezetes hecztől kifolyólag, melyet egyik helybeli ujság csinált a nyomdász-egyleti tagok meghasonlására, a nyomdászok egyrésze nem jelenik meg a nyomdászbálon, hanem vasárnap, folyó hó 24-én a Fekete László jóhirű vendéglőjében társasestélyt rendez. A sikeresnek ígérkező mulatság este 8 órakor kezdődik és a részvételi jegy ára két korona. A részvételi jegy a társas vacsorára is feljogosít.

* **Tizennégy napig alvó leány.** A napokban egy fiatal nő Párkány Nánától Ipolyságig menő vonaton elaludt és több napig nem ébredt föl. Most Temesvárról hasonló esetről írnak: Schmidt József kereskedő Schaffer Éva nevű szakácsnője f. hó 14-én délben elaludt és azóta nem ébredt fel. A leány reggel álomosságról és fáradtságról panaszkodott, gazdája azt mondta neki, hogy feküdjék le. Mikor eltelt az alvásra szánt idő, Schmidt József költögetni kezdte a leányt, de sikertelenül. Schmidt ekkor jelentést tett a rendőrségnél, mely az alvó leányt a kórházba szállította. Az orvosok, kik Schaffer Évát megvizsgálták, azt mondták, hogy alvása esetleg tizennégy napig is tarthat.

* **Egy az anyakönyvvezető jelöltek közül.** Fonyó Pongrácz görögáli jegyzőt a szigetvári járásbírósnál letartóztatták. Fonyó ellen a községi pénzek hűtlen kezelése miatt régóta folyt vizsgálat, de kétségtelen adatok csak most kerültek ellene napvilágra.

* **Az angol trónörökösne a dohányzásról.** Az angol udvar hölgyei e napokban, a walesi hercegné jelenlétében azon mulattak, hogy némely nő az étkezés után cigarettázik és hogy ez a szokás a felsőbb körökben mindinkább terjed. A nézetek e szokás felől igen eltértek, a hercegné pedig hallgatott. A hölgyek egyike végre egyenesen hozzá fordult: »Mit tart a dolog felől, királyi fenség? Ha a dohányzás csakugyan élvezet, helyese-e, hogy a férfiak azt monopoliumként használják? És mit gondol, fenség, káros hatása e szokás a szellemre és a testre?« — A hercegné mosolyogva felelt: »Orvosi és erkölcsi szempontból nem ítélek ez ügyben, de észleltem, hogy a férfiak, kik erős dohányzók, kijelentették, hogy rabjai e szokásuknak és nem tudnak róla lemondani. E szerint nem értem hát, hogy a nők, ikk az előtűk zsarnoknak feltűnő szokásuktól mindenképp szabadulni igyekeznek, miért akarnak oly járom alá hajolni, melyről a férfiak is azt mondják, hogy nem szabadulhatnak alóla.«

* **Államsegély egy tanítónak.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az érsemjéni ev. ref. ellemi leányiskolai tanítót öt évig tartó évi 89 firt segélyben részesítette.

* **Féllábu tábornok.** Az európai hadseregekben, a melyek a fegyverbíró férfiak színéjéből vannak összeválogatva, tüneményszerűen ritka a csonka testű katona. A tisztikar tagjai közt találkozhatunk csak olykor egyes félkezű sebhelyes alakokkal, a kik a becsület mezején vesztették el testök épségét. Ezek közé tartozott a mi hadseregünkben a nemrég elhunyt gróf Pejačević lovastábornok is, a ki félkezét a csatatéren hagyta. Hanem félkezével is volt még olyan katona, mint más kettővel. A spanyol hadseregnek azonban egy idő óta olyan tábornoka van, a ki mindenestre páratlanul áll a főtisztek közt. Rendos tábornok egy hadgyakorlaton leesett a lováról és eltörte a ballábát. Az amputáció után általában azt hitték, hogy a tábornok odahagyja a szolgálatot. Egy ügyes mechanikus azonban oly műlábát csinált a tábornoknak, hogy minden támasz nélkül járhat, lovagolhat vele. Rendos tábornok ez idő óta féllábbal szolgál tovább.

* **Népmozgalmi statisztika.** A f. év 7-ik hetében Nagyvárad város területén élve született 27 gyermek, nemre nézve: 15 fiu, 12 leány; ezek között 11 törvénytelen és pedig 7 fiu és 4 leány. Halva született 4, köztük egy törvénytelen. Elhalt összesen 25 személy (17 fi, 8 nő), köztük 8 idegen. A születések évi százaléka

1000 lakosra számítva 32 százalék, a halálozásoké 29 százalék az idegenekkel együtt, ezek nélkül 20 százalék. A szaporulat 10. Járványos betegségek mindössze 2 esetben okoztak halált, még pedig a hasi hagymáz és a gyermekágyi láz.

* **A Duna befagyott.** A főváros két partja között a Duna végesvégig befagyott. Az óriási jégpánczélt vastag hóréteg borítja. A fővárosi rendőrség éjjel-nappal őröködik, hogy a jégen átkelni akarókat visszatartsa s így elejét vegye esetleges szerencsétlenségeknek.

* **Nyilvános köszönet.** A val. és közoktatásügyi miniszter Winterhalter Antal örkanonoknak azon nemes tényéért, hogy a nagy-károlyi kath. gimnáziumnál 1000 firtos ösztöndíj alapítványt tett — elismerő köszönetét nyilvánítja.

* **A lottó király szabad lábon.** Farkas Menyhért, miután ötödfél esztendeig megszenvedett a félmillió lustrinereményért, kiszabadult a csillagbörtönből. Ott várt rá a bátyja és egy csomó kíváncsi ember: de Farkas Menyhértnak már nincs érzéke a nyilvános szereplés örömei iránt s hamar kocsiba szállva a pályaudvarra hajtatott és Aradra utazott.

* **Kolera Konstantinápolyban.** Napról-napra szaporodnak a halálos kimenetelű koleraesetek a város környékéről, de sőt a távolabb fekvő vidékekről is mindig több és több oly esetről tesznek jelentést, amelyeknél az orvosi vizsgálat az ázsiai kolera tüneteit konstatálja. — A járvány, mint a konstantinápolyi osztrák-magyar egészségügyi kiküldött jelentéséből kitűnik, hogy először a katonaság között lépett fel és már bebizonyított tény, hogy Kis-Ázsiából az ujonczesapatok importálták azt Konstantinápolyba.

* **Az emberi élet statisztikája.** Egy nevesebb statisztikus kiszámította, hogy egy 50 éves ember 6500 napot munkálkodik, 6000 napot alszik, 4000-et elmulat, 800-at elsétál, évszázadra és ivásra 1500 napot fecsérel s 500 napot betegséggel tesz tönkre. Ezen egész idő alatt megesszik 8500 kiló kenyert, 8000 kiló húst, 2300 kiló főzeléket, tojást és halat, amire azután megisszik 28.000 liter italt.

Vonatok érkezési s indulási iúeje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár elé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

REGENY-CSARNOK.

Kisértés.

La Rosée elbeszélése. (25.)

Fordította: Veress Zsigmond.

(Folytatás.)

Kiszállott, hogy friss levegőt kapjon, s égető szomjuságát az étteremben enyhítse. Fáradtan szorongott az ember tömegén keresztül. A habzó sör fölfrissítette, valamivel élénkebben tért vissza a kocsiba.

A kalauz becsukta az ajtót, a vonat megindult. Csak ekkor vette észre Marechal, hogy egy más kocsiba szállt be s azt is észre vette, hogy az egyik kocsik szögletben egy hölgy ül, ki aludni látszik. Szemei rátapadtak a hölgyre, a lámpa elég világosan égett, a nyulánk ala-

kot tisztán kivehette. Az utazó hölgy világos szürke ruhát viselt. Ez volt a kedvencz színe elveszett nejeinek.

Mély sohaj lebbent el ajkairól, lezárta szemeit, aludni akart, de nem volt képes. Halántéka lüktetett s a gyorsan egymásra következő gondolatok kinpadra vonták agyvelejét.

— Bár már semmiről se tudnék — sohajtott föl — bár már e borzasztó vigasztalanság alul föl lennék oldva. Végtelenül szerettem, soha sem leszek többé boldog, soha vig, soha megelégedett. S a legborzasztóbb az a bizonytalanság, mely mondhatlanul kínoz.

A vonat Münchenbe érkezett. Marechal az alvó hölgyet rég elfeledte, hevesen ugrott ki, hogy utazó bőröndjét megkeresse, melyet a legközelebbi kocsiban meg is talált. De e kis kellemetlenségnek az lett az eredménye, hogy a mikorra a kocsik állóhelyéhez ért, már minden kocsit el volt foglalva s így heves főfájása és fokozódó bágyadtsága daczára gyalog volt kénytelen lakására menni.

Midőn befordult az utcába, melyben lakása volt, megállott. Kápráznak a szemei? Csakugyan világság van a szobában?

— Csak a hold lesz az, mely az ablakon visszatükrözik — gondolta magában — s lassan föl ment a lépcsőn.

Lakása ajtóit nyitva voltak, hirtelen megállott s hallgatózott. Beszédet hallott.

— Örült vagyok! — mormolta s szíve oly erősen dobogott, hogy alig volt képes lélegzetet venni.

Fölrántotta a szoba ajtaját. A terem közepén állott a szürke ruhás hölgy, kivel R-től idáig utazott. Egy kiáltás lebbent el ajkairól s kiterjesztett kezekkel ájultan rogyott a padlóra.

VIII.

A Marechal ágya előtt állott a házi-orvos és Siegfried. A beteg fölé hajolva figyelmesen néztek az arcába.

— Nézzen csak rám Marechal ur, — mondá az orvos, — én vagyok, nemde ismer?

— Hol vagyok? — kérdezte Marechal.

— Otthon. Testvére és én vagyunk ön mellett.

— Mi történt velem? — kérdezte Sándor. — Beteg vagyok? Vagy álmodok?

— Annak idejében mindent meg fog tudni, de most iparkodjék elaludni.

Engedelmesen lecsukta a szemeit, s néhány pillanat múlva így szólt az orvos:

— Alszik.

Egy idő múlva Sándor újból fölnyitá szemeit.

— Siegfried, — szólalt meg fölegyenesedve — hallottál már valamit róla?

— Legyen nyugodtan, — intette az orvos. — Minden jól van, minden jól van!

— Beszélj! — kéré Sándor. — Ne kinezatok tovább — te oly boldognak látszol — hol van Margit?

Az orvos egy kézmozdulatot tett, s a következő pillanatban Margit ott térdelt a Sándor ágya előtt.

— Bocsáss meg, bocsáss meg! — tördelte zokogva.

— Margit! Egyetlenem és mindenem! Te vagy? Csakugyan? Vagy talán megőrültem?

Margit fölemelkedett térdeiről, körül karolta férje nyakát s keblére szoritotta.

— Meg tudsz bocsátani nekem? — susogta Margit.

— Mindent, mindent, csakhogy újból birhatlak. Nem tudok, nem akarok nélküled élni.

Megcsókolták egymást. Egy hosszú csók volt az.

— Azt hiszem, hogy elmehetünk, — szólt az orvos mosolyogva, — ő nagysága a leg-rövidebb idő alatt fölfogja gyógyítani Marechal urat.

S a nélkül, hogy Sándor és Margit valamit észre vett volna az orvos és Siegfried távozott.

— Sokáig nem szóltak semmit, csak egymást csókolták, sóhajtottak, sirtak s nevettek össze-vissza.

— Margit!

— Sándor!

— Hol voltál? Hogy tudtál engem elhagyni?

(Vége köv.)

T Á V I R A T O K.

Albrecht kir. herceg temetése.

Budapest, febr. 19. (Saját tud. táv.) Albrecht kir. herceg temetésére óriási előkészületeket tesznek Bécsben. A burgban és a kapuczinusok sirboltjában már elkezdődtek a díszítési munkálatok, melyek éjjel nappal serényen folynak, hogy a kir. herceg holttestét a legnagyobb méltósággal fogadják.

Küldöttségek.

Budapest, febr. 19. (Saját tud. táv.) A temetésre számtalan küldöttség jelentette be már is részvétét. Magyarországról is lesz egy néhány, de a legnagyobb részt a hadsereg s az osztrák városok és egyletek fogják képezni.

A német császár.

Budapest, febr. 19. (Saját tud. táv.) Mint hírlik, a temetésen maga Vilmos német császár is jelen lesz. Nemkülönből ott a szász király is.

A részvét.

Budapest, febr. 19. (Saját tud. táv.) A király számtalan részvétiratot kap minden oldalról s úgy mások is, kik a családdhoz tartoznak vagy a közéletben magasabb állást foglalnak el.

A király utazása.

Budapest, febr. 19. (Saját tud. táv.) Alából érkezett telegramm jelenti, hogy a király ma reggel 6 órakor érkezett oda s nyomban tovább utazott Innsbruck és Salzburgon át Bécsbe.

Előkészületek a temetésre.

Budapest, febr. 19. (Saját tud. táv.) Arcból telegrafálják: Albrecht főherceg holttestét Weichselbaum tanár fogja bebalzsamozni. Az eddigi intézkedések szerint a holttestet csütörtökön este fogják Bécsbe szállítani. Valószínűleg ugyanezen vonattal utaznak Bécsbe az uralkodóház itt időző tagjai. Erzsébet kir. hercegnő, aki torokgyíkban szenved, holnap utazik Bécsbe.

Gyász a külföldi udvaroknál.

Budapest, febr. 19. Saját tud. táv.) Számos külföldi udvar gyászt rendelt el a főherceg halála alkalmából. A német császár 14 napig gyászt rendelt s kiterjesztette azt a hadseregére is. A gyász alkalmából elhalasztották a császárné holnapi estéjét.

A fuzió meggyűlésa.

Budapest, febr. 19. (Saját tudósítónk táv.) Az okot, mely meggyűsította a fuziót politikai körökben abban keresik, hogy a király Bánffy Dezsőnek nem adta meg a beleegyezését a nemzeti párt föltételeinek elfogadására. Apponyi pártjában nagy méltatlankodással fogadták Bánffy viselkedését, akiről föltételezték, hogy a kellő meghatalmazásokkal megy bele a tárgyalásokba. Bécsi forrásból vett értesülés

szerint a fuzió meggyűsülésának az lesz a következménye, hogy a nyáron vagy ősszel föloszlatják a képviselőházat.

A kirabolt Károlyi grófné.

Budapest, febr. 19. (Saját tud. táv.) Az éjjel ismeretlen tettes gróf Károlyi Gyuláné ellen vakmerő rablótámadást követett el. Behatolt a grófné hálószobájába, hol a grófnéval, majd a komornával dulakodott, mignem a zajra elősiető cselédek elől megszökött. Nyomozzák.

Közgazdaság.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

895/1895. sz.

Értesítés.

(Az órák figyelmébe.)

Hivatkozással a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur hozzánk érkezett 90240/1894. sz. rendeletére, ezennel az érdekeltek figyelmébe ajánljuk, hogy zsebórák Franciaországba ezennel csak oly feltételek mellett szállíthatók, ha az óra szerkezeten a rugóhoz lehetőleg közel aranyóránál az »O«, ezüst óránál »A« más fémből készült óránál pedig az »M« betű tisztán látható. Nagyváradon, 1895. február hó 18-án.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara
Janky József s. k. Dr. Sarkadi Lajos s. k.
elnök. titkár.

Nagyváradí hetivásár.

— Február 19. —

Sertés vásár. A felhajtás a közlekedési akadályok miatt csekélyebb volt a múlt hetinél; hizott sertésben különösen nagy volt a hiány és e miatt a hizott sertések ára tetemesen emelkedett, ugyannyira, hogy kivételesen a jobb árúért 45 krt is fizettek kilónként a szokásos életsúly levonása mellett. A hizott sertések átlagos ára 41—44 kr közt váltakozott.

Sovány sertésben, tekintve a csekély felhajtást a kereslet meglehetősen volt.

Az árak valamivel javultak. Elhajtás eszközöltetett: Monorra, Rákospalotára, Nagy-Kőrösre és Kolozsvárra, honnan több vevő jelentkezett, de élelendő kívánatos árut ez alkalommal nem kaphattak s alig 50 darabot vásároltak, nagy részét levágásra.

Jellemző, hogy Kolozsvárról is felkeresik piacunkat, holott tudvalevő, hogy Erdélyben a sertés árak a mienkhez arányitva, eddig mindig alacsonyabbak voltak.

A marhavásáron csekélyebb volt a forgalom.

Az általános heti piac nagyon is lanyha volt meglehetősen volt a behozatal tűzifa anyagban, mely nagy keresletnek is örvendett s az összes behozatal mintegy 400—500 szekérre tehető, mely mind elkelt még pedig jó árban. Szénában nagy volt a kereslet, egy kis szekér széna ára 10—14 frt.

Vásári árjegyzék a nagyváradí piacon 1895. február hó 19-ik napján tartott vásárból eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza 6—5.80.—. Kétszeres buza 5.20.—. Rozs 5.10—5.—. Árpa 6.10—6.—. Zab 6—5.50.—. Tengeri 6.20—6.—. Borsó 14.—. Lencse 16.—. Bab 8.—. Köleskása 12.—. Burgonya 3.10. Lángliszt 12.—. Zsemlyelisz 11.—. Fehérkenyér liszt 9.50. Barnakenyér liszt 8.—. Széna fuvarral 5.20. Szalma fuvarral 2.—. Szalonna 47.—. 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 dkgrm alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa bikk 3.10, tölgy 2.90, eser 3.35. 100 kiló marhahus 52.—. Öntött gyertya 54.—. Lámpaalaj 50.—. Egy liter bor 6 50, uj 40. Pálinka 24, szilvapálinka 80, szesz 95. Egy métermázsa kő-só 10.80, nyers fagygyu 24.—, olvasztott fagygyu 36.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —. Egy hektoliter ó-bor 40.—, uj-bor 30.—, mész —80, kemény faszén 2.20, puha faszén —, kendermag 9.—, köles 5.90, repce —, dió 15.—, mogyoró —, aszu

szilva 14.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 14, szalonna 58, sertéshus 52, juh-hus 36, veres hagyma 14, fog-hagyma 40, bors 1.60, paprika 1.20 barna kenyér 9. Egy liter kőolaj 20.

Forgalmi kimutatás 1895. évi február hó 19-én: Tiszta buza körülbelül 200 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 200 hltr, árpa 50 hltr, zab 100 hltr, tengeri 250 hltr, burgonya 1200 hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 50 darab, félhizott 150, sovány 200, süldő 280, malacz 360, hizott marha —, jármás ökör 200, fejős tehén 100, borju 80, bivaly 0, juh —, ló 92.

Marha-ártáblázat 1895. évi február hó 19-ről: Egy pár első rendű jármás ökör 280.—, 1 pár 2-od rendű jármás ökör 260, 1 pár harmad rendű jármás ökör 150, 1 pár fejős tehén 90. 1 drb vágó ökör 150 kgr. 60, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 65, 1 drb veres borju 11, 1 drb fél éves borju 26.—, 1 drb egy éves borju 30, 1 drb két éves borju 40, 1 drb hizott sertés 60, 1 pár fél éves sertés 15.—, 1 pár egy éves sertés 27, 1 pár két éves sertés 40, 1 drb jó igás ló 50. 1 pár ökörbőr 18.—, 1 pár tehénbőr 12, 1 pár borjubőr 5.—, 1 pár lóhbőr 9.—, 1 pár juh bőr —.—.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. február 18.

I. Készaru üzlet. A hét első napja az eladók javára szolgáló irányzattal köszöntött be, a mennyiben malmaink élénkebb vételkedvére készbuza 2½ krajczárral emelkedett és 28.000 q. hazai buza elhelyezésére nyújtott alkalmat.

II. Határidő üzlet. A rendkívüli hideg időjárás semmiféle befolyást sem gyakorolt kedvtelen hangulatu piacunkra és az árak a pillanatnyi kínálat vagy kereslet hatása alatt 2—3 krnyi ingadozásnak voltak alávetve, a nélkül, hogy élénkebb forgalom fejlődött volna. — Délután az üzletmenet szintelen irányzatát megtartotta.

Előfordult kótések: buza tavaszra 6.54—6.57 frt, buza őszre 6.93—6.97 frt, rozs tavaszra 5.46—5.48 frt, tengeri máj.—jun. 6.22—6.25 frt, zab tavaszra 6.04—6.07 forint, káposzta-repce augusztus—szeptemberre 10.50—10.60 forint.

Mai hivatalos jegyzések effektív árakban.

B u z a						
	Mínős. súly hektol.	100 kgr. ára		Mínős. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
F a j						
Bánsági	uj 74	—	—	75	—	—
»	uj 76	—	—	77	—	—
»	uj 78	6.50	6.55	79	6.55	6.60
»	uj 80	6.60	6.65	81	6.65	6.70
»	uj 82	6.70	6.75	—	—	—
Tiszavidéki	uj 74	—	—	75	—	—
»	uj 76	—	—	77	—	—
»	uj 78	6.55	6.60	79	6.60	6.65
»	uj 80	6.65	6.70	81	6.70	6.75
»	uj 82	6.75	6.80	—	—	—
Pestvidéki	uj 74	—	—	75	—	—
»	uj 76	—	—	77	—	—
»	uj 78	6.50	6.55	79	6.55	6.60
»	uj 80	6.60	6.65	81	6.65	6.70
»	uj 82	6.70	6.75	—	—	—
Fejérmegyei	uj 74	—	—	75	—	—
»	uj 76	—	—	77	—	—
»	uj 78	6.50	6.55	79	6.55	6.60
»	uj 80	6.60	6.65	81	6.65	6.70
»	uj 82	6.70	6.75	—	—	—
Bácskai	uj 76	—	—	77	—	—
»	uj 78	6.60	6.65	79	6.65	6.70
»	uj 80	6.70	6.75	81	6.75	6.80
»	uj 82	6.80	6.85	—	—	—
Román	uj 74	—	—	75	—	—
»	uj 76	—	—	77	—	—
»	uj 78	—	—	79	—	—
»	uj 80	—	—	81	—	—
»	uj 82	—	—	—	—	—
Szerb	uj 74	—	—	75	—	—
»	uj 76	—	—	77	—	—
»	uj 78	—	—	79	—	—
»	uj 80	—	—	81	—	—
»	uj 82	—	—	—	—	—
Bolga	uj 74	—	—	75	—	—
»	uj 76	—	—	77	—	—
»	uj 78	—	—	79	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. febr. 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	124.25
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.30
Magyar vasuti kölesön aranyban 4½%	—	—	—	—	127.75
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2½%	—	—	—	—	104.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	125.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	163.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	—	—	154.—
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	102.—
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	102.—
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	125.25
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	100.75
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	—	160.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	—	1100.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	501.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	414.20
Osztrák-magyar államvasuti részvény	—	—	—	—	397.50
20 frankos arany (Napoleond'or)	—	—	—	—	984.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	12.12
London vista	—	—	—	—	—
Paris vista	—	—	—	—	—
20 márkás arany	—	—	—	—	—

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA- részvénytársaság

NAGYVÁRADON, Apáczá-utca 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű könyvnyomdai munkák, ugmint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesítők, úrlapok, rovatos ívek; továbbá diplomák, részvények, oklevelek, bizonyítványok, eljegyzési és esketési kártyák, névjegyek, gyászjelentések, báli meghívók, tánczrendek, számlák, árjegyzékek, körlevelek, jegyzői, ügyvédi és közjegyzői nyomtatványok, valamint falragaszok legizlésesebb kivitelben való előállítására, úgy fekete mint színes nyomással a legjutányosabb áron.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeltek és Megholtak anyakönyve, ezeknek kivonati ívei, Templomszámadási ívek, Bevétel- és Kiadás, Alapítványi jelentések, stb. stb.**

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen ujonnan a legdivatosabb és legizlésesebb betűkkel, valamint légszeszmotorral van felszerelve és elsőrendű munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknél fogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szives pártfogásába ajánlani és maradunk

Nagyvárad, 1894, deczember hóban

kiváló tisztelettel

a Szent László-nyomda- részvénytársaság.

(5) 0-23

== Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. ==